

повідомлень про злочин [4, с. 307]. Судовий контроль на стадії досудового розслідування – це закріплена в Конституції України та кримінальному процесуальному законодавстві діяльність суду, що реалізується ним у встановленій законом процесуальній формі і спрямована на забезпечення законності дій і рішень органів і посадових осіб, які вирішують заяви та повідомлення про злочини, що вчинені або готуються. Іншою гарантією законності ухвалення рішень є відомчий контроль. Згідно з п. 4 ч. 2 ст. 39 КПК України керівник органу досудового розслідування уповноважений вжити заходів щодо усунення порушень вимог законодавства у випадку їх допущення слідчим [3].

Отже, засада законності означає вимогу точного і неухильного застосування законів органами досудового розслідування, прокуратури, суду, дотримання всіма іншими суб'єктами кримінального провадження, державними і недержавними установами й організаціями, посадовими особами, громадянами приписів Конституції України, законів і інших нормативних актів. Законність у діяльності правоохоронних органів розглядається в двох аспектах. У першому випадку законність означає відновлення порушеного закону, а в другому – сама діяльність вказаних органів має відповідати законним процедурам. Дотримання законності має важливе значення і є об'єктивною закономірністю розвитку кримінального провадження.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Лук'янчиков С. Д. Методологічні засади інформаційного забезпечення розслідування злочинів : монографія. Київ, 2017.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*: кодекс від 13.04.2012, редакція від 15.12.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n1089>.

4. Татаров О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : монограф. Київ ; Донецьк : ТОВ «ВПП «ПРОМІНЬ», 2018.

Альона БУРЦЕВА

студентка ННІ права
та інноваційної освіти

Науковий керівник:

Сергій ІСЛАНКІН

старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРІВ З ПРОТИДІЇ ПОРУШЕННЯМ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАВООХОРОННІЙ ТА ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ СФЕРАХ

Сфера правоохоронної діяльності та застосування кримінальних покарань завжди була і до цього часу залишається однією з найбільш вразливих у житті громадянського суспільства та державної політики. Це пов'язано з тим, що основний зміст вказаної діяльності є притягнення до відповідальності та застосування примусу і правообмежень до особи, яка вчинила правопорушення.

Саме у цій діяльності ризик порушення прав людини є досить високим. На це постійно звертають увагу представники різних державних і громадських організацій не лише в нашій державі, а й міжнародні інституції.

В умовах інтеграції системи законодавства України до європейських стандартів триває і реформування законодавства, що регулює функціонування правоохоронних та пенітенціарних органів.

Важливим кроком у діяльності прокурорів щодо протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах було ухвалення 29.12.2021 року наказу офісу Генерального прокурора «Про організацію діяльності прокурорів з протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах» № 400 (далі – наказ № 400) [1].

Вказаний документ було створено з метою належної організації роботи органів прокуратури з протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах.

Передусім, відповідно до п. 3 наказу № 400 під час здійснення прокурорами цієї діяльності першочергову увагу варто приділяти таким питанням:

1. Забезпечення реагування на факти смерті особи внаслідок застосування сили працівником правоохоронного органу під час затримання, проведення масових заходів, слідчих та процесуальних дій, режимних заходів, а також неналежного матеріально-побутового забезпечення та умов праці, ненадання або неналежного надання медичної допомоги у місцях несвободи.

2. Протидії катуванням та іншим формам неналежного поводження, у тому числі заподіяння особі фізичних чи моральних страждань унаслідок непропорційного застосування сили під час затримання, проведення слідчих та процесуальних дій, режимних заходів у місцях несвободи, ненадання чи неналежного надання медичної допомоги, тримання затриманих, взятих під варту та засуджених осіб у неналежних умовах, використання праці ув'язнених з порушенням вимог законодавства та заходів безпеки.

3. Забезпечення законності та обґрунтованості обмеження права на свободу та особисту недоторканність, належного реагування на факти безпідставного затримання і тримання осіб у територіальних підрозділах правоохоронних органів, порушення прав осіб на дострокове звільнення від відбування покарання.

4. Реалізації заходів, передбачених державними програмними документами щодо захисту прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах, міжнародними договорами, ратифікованими Україною [1].

Окрім того, наказом Генерального прокурора 07.09.2021 року було створено положення про Департамент протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах офісу Генерального прокурора як окремий спеціалізований орган, уповноважений на контроль за дотриманням прав людини у процесі здійснення своєї діяльності правоохоронними та пенітенціарними органами та забезпечення їх посадовими особами реалізації основних конституційних прав людини і громадянина [2].

Отже, ухвалення наказу № 400, а також створення спеціалізованого Департаменту у системі структурних підрозділів Офісу Генерального прокурора є важливим кроком для модернізації чинного кримінального законодавства України та наближення його до європейських стандартів, за якими саме права людини є основною цінністю держави.

1. Про організацію діяльності прокурорів з протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах : наказ офісу Генерального прокурора від 29.12.2021 року № 400. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0400905-21#Text>.

2. Про затвердження Положення про Департамент протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах офісу Генерального прокурора : наказ офісу Генерального прокурора від 07.09.2021 р. № 288. Офіційний вебсайт офісу Генерального прокурора. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozennya-pro-samostiini-strukturni-pidrozdili>.

Артем ГЕРАСИМОВ

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

Микола ЄФІМОВ

доцент кафедри криміналістики та домедичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна), доктор юридичних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Чинним Кримінальним процесуальним кодексом України регламентується не лише процес встановлення істини, але і достовірності відомостей, отриманих у процесі збирання інформації про обставини вчиненого кримінального правопорушення. Унаслідок цього